

แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต กลุ่มโรงเรียนโมกขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2*

GUIDELINES FOR PROMOTING OPERATIONS ACCORDING TO THE STANDARDS OF UPRIGHT SCHOOLS IN MOKKHLA SCHOOL GROUP UNDER THE TAK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ประจวบ เป้งโย*, สุภาพรณ กิตติรัชชานนท์

Prajoub Pangyo*, Suphaphon Kittiratchanon

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก ประเทศไทย

Faculty of Education, Northern College, Tak, Thailand

*Corresponding author E-mail: pangyo110923@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยใช้วิธีการสำรวจ (Descriptive Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต กลุ่มโรงเรียนโมกขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 และหาแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต กลุ่มโรงเรียนโมกขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 กลุ่มเป้าหมายคือผู้บริหารและข้าราชการครูในกลุ่มโรงเรียนโมกขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำนวน 157 คน และผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด (Population Study) เนื่องจากจำนวนไม่มากและสามารถเข้าถึงได้ทั้งหมด การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับจากสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จมีระดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ ปัญหาที่พบ ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบูรณาการคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนสุจริตที่จะนำไปใช้ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ยังไม่ชัดเจน มีความล่าช้าในการเบิกจ่ายงบประมาณ การพัฒนาบุคลากรที่ไม่ทั่วถึง และการประเมินความพึงพอใจที่ยังไม่ครอบคลุม แนวทางการพัฒนา ได้แก่ ควรมีการเสริมสร้างศักยภาพครูในการบูรณาการโรงเรียนสุจริตสู่แผนการจัดการเรียนรู้ จัดการอบรมเสริมสร้างความรู้ด้านระเบียบการคลัง การวางแผนงบประมาณ การประเมินบุคลากรที่เน้นคุณธรรม และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านคุณธรรม พร้อมทั้งเสริมสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนโดยผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่ายอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: แนวทางการส่งเสริม, การดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต, กลุ่มโรงเรียนโมกขลา

Abstract

This research is a descriptive research using a survey method. The objectives are to study the conditions and problems of the implementation of the honest school standards of the Mokkhala School Group under the Office of the Primary Educational Service Area 2 of Tak and to find ways to promote the implementation of the honest school standards of the Mokkhala School Group under the Office of the Primary Educational Service Area 2 of Tak. The target group is 157 administrators and teachers in the Mokkhala School Group under the Office of the Primary Educational Service Area 2 of Tak. The data providers are 9 qualified persons. The researcher used questionnaires and interviews to collect data from the entire population (Population Study) because the number was small and everyone could access it. The data analysis used descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The results of the research found that the overall operational conditions were at a high level, ranked from high to low as follows: Results and images of success were at the highest level, followed by academic administration, general administration, and personnel administration, respectively. The problems found were: unclear understanding of the integration of the 5 characteristics of honest schools to be used in the development of learning management plans, delays in budget disbursement, and inadequate personnel development. and the satisfaction assessment is not comprehensive. Development guidelines include: There should be a strengthening of teachers' potential in integrating honest schools into learning management plans, organizing training to enhance knowledge of financial regulations, budget planning, personnel evaluation that emphasizes morality, and creating an environment that promotes moral learning, as well as strengthening the image of the school through sustainable community and network participation.

Keywords: Promotion Guidelines, Operating According to the Standards of Honest Schools, Mokkhala School Group

บทนำ

การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนภายใต้หลักธรรมาภิบาลเป็นเป้าหมายสำคัญที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติไว้ โดยเน้นการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่สอดคล้องและบูรณาการกับแผนต่าง ๆ การส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัว การให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายของการทุจริต และการจัดกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542) ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีหลักการสำคัญคือ ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งให้ความสำคัญกับการบริหารภาครัฐที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

ตามเจตนารมณ์แห่งแผนยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 - 2564) ยุทธศาสตร์ ที่ 1 สร้างสังคมไม่ทนต่อการทุจริต โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกระบวนการปรับสภาพสังคมให้เกิดภาวะที่ไม่ทนต่อการทุจริต เริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลாதงสังคมในทุกระดับช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัยเพื่อสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ปลุกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ดำเนินการผ่านสถาบันหรือกลุ่มตัวแทนที่ทำหน้าที่กล่อมเกลาทงสังคม กำหนดเป็น 4 กลยุทธ์คือ กลยุทธ์ที่ 1 การปรับฐานความคิดทุกช่วงวัยตั้งแต่ระดับปฐมวัยให้สามารถแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมให้มีระบบและกระบวนการกล่อมเกลาทงสังคมเพื่อต้านการทุจริต กลยุทธ์ที่ 3 การประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านการทุจริต และกลยุทธ์ที่ 4 การเสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชนและบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต้านการทุจริต โดยกำหนด ให้มีหลักสูตร บทเรียน การเรียนการสอน การนำเสนอและรูปแบบการป้องกันการทุจริต รวมทั้งให้มีการพัฒนานวัตกรรมและพัฒนาสื่อการเรียนรู้สำหรับทุกช่วงวัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ขับเคลื่อนภารกิจโดยใช้แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้น ระยะเร่งด่วน (QUICK WIN) ข้อ 5. สร้างความตระหนักในการป้องกันการทุจริตจากการดำเนินงานตามภารกิจในการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว พบว่า ยังขาดแคลนผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในพื้นที่มีอยู่จำกัดไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จากรายงานผลการดำเนินงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ประจำปี 2567 กลุ่มโรงเรียนโมกขลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการศึกษาภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างโอกาสในการศึกษาให้มีแก่เยาวชน โดยยึดหลักการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา พัฒนาระบบการบริหารจัดการการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามบริบทของความเป็นไทย แต่สถานศึกษายังไม่สามารถพัฒนาพฤติกรรมทางคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนให้มีความต่อเนื่อง และการนำหลักสูตรต้านการทุจริตมาใช้ยังไม่เป็นรูปธรรม อาจเป็นเพราะบุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอหรือบุคลากรไม่มีความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินงาน จึงทำให้การดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนสุจริต แม้เป็นไปตามมาตรฐาน แต่ยังสามารถที่จะเพิ่มผลสำเร็จได้อีก

กลุ่มโรงเรียนโมกขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ตั้งอยู่ในตำบลแม่ต้านและตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะทางภูมิศาสตร์และสังคม วัฒนธรรม การดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริตในพื้นที่นี้ จึงมีความท้าทายเนื่องจากบริบทของพื้นที่ ที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และความต้องการพัฒนาที่เฉพาะเจาะจง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาหาแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต กลุ่มโรงเรียนโมกขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ผลการวิจัยที่ได้จะช่วยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้ในการวางแผนและดำเนินงานเพื่อส่งเสริมโรงเรียนสุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต กลุ่มโรงเรียนโมกขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต กลุ่มโรงเรียนโมกขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต และหาแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต กลุ่มโรงเรียนโมกขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1) การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริตและขั้นตอนที่ 2) การสร้างแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนโมกขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 9 โรงเรียนและ 1 โรงเรียนสาขารวมทั้งสิ้น จำนวน 157 คน โดยเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด (Population Study) โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรมีจำนวนไม่มากและสามารถเข้าถึงได้ทั้งหมด ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วน คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview Form) โดยแบบสอบถามถูกนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต ส่วนแบบสัมภาษณ์ถูกใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องครอบคลุมโครงสร้างและเนื้อหา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ปรับปรุงร่างแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะแล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์
2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยกำหนดค่า IOC รายข้อต้องมีค่าตั้งแต่ 0.60 - 1.00 จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้ นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อความตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระอีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม แบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, L. J., 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .950 นำแบบสอบถามที่ได้ทำการแก้ไขปรับปรุงแล้ว นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และนำไปขออนุญาตจากผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนโมกขลา จากนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามโดยขอความอนุเคราะห์จากฝ่ายธุรการของแต่ละโรงเรียนโดยกำหนดระยะเวลาหนึ่งเดือนช่วยรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนให้ผู้วิจัยโดยนัดหมายเมื่อได้แบบสอบถามคืนครบแล้วขอให้แจ้งให้ผู้วิจัยทราบเพื่อรับแบบสอบถามคืน โดยผู้วิจัยได้แบบสอบถามคืนครบ 157 ฉบับ และทำการติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอกำหนดการสัมภาษณ์ ขั้นตอนสุดท้าย ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงานการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Multiple choices) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage) คำนวณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงาน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการส่งเสริมการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต กลุ่มโรงเรียนโมกขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	ด้านมาตรฐานการบริหารวิชาการ	4.49	0.60	มาก
2	ด้านมาตรฐานการบริหารงานงบประมาณ	4.47	0.60	มาก
3	ด้านมาตรฐานการบริหารงานบุคคล	4.46	0.56	มาก
4	ด้านมาตรฐานการบริหารงานทั่วไป	4.47	0.58	มาก
5	ด้านมาตรฐานด้านผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ	4.51	0.58	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.48	0.58	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการส่งเสริมการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต กลุ่มโรงเรียนโมกขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการส่งเสริมการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต กลุ่มโรงเรียนโมกขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า

โดยภาพรวมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า สภาพการส่งเสริมการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต กลุ่มโรงเรียนโมกขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมและรายด้าน รวมเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านที่ 5 ด้านมาตรฐานด้านผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านมาตรฐานการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านมาตรฐานการบริหารงานทั่วไป มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านมาตรฐานการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

1. ด้านมาตรฐานการบริหารวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยรวมอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ โรงเรียนมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสุจริตที่มีความรู้ความสามารถอย่างเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในโรงเรียน อยู่ในระดับสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 5 ประการของโรงเรียนสุจริตได้ครอบคลุมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โรงเรียนจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 5 ประการของโรงเรียนสุจริต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนจัดให้มีการประชุมสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ระหว่างผู้นิเทศและผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ผลการดำเนินงานตามความเป็นจริงอยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ด้านมาตรฐานการบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ โรงเรียนมีการนำข้อมูลผลการประเมินการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานโครงการโรงเรียนสุจริตไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดทำคำขอและการจัดสรรงบประมาณครั้งต่อไปอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสุจริตให้สามารถใช้จ่ายงบประมาณจัดกิจกรรมด้วยความโปร่งใส ทันท่วงทีตามกำหนดระยะเวลาและตรวจสอบได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โรงเรียนมีการจัดทำรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานโครงการโรงเรียนสุจริตหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรตรวจสอบได้ ของบุคลากรในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อที่ 3 โรงเรียนมีการจัดทำคู่มือเพื่อใช้เป็นแนวทางการใช้จ่ายการติดตาม ตรวจสอบและควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ พร้อมชี้แจงสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องที่ต้องแก่ผู้ปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนสุจริต อยู่ในระดับต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. ด้านที่ 3 ด้านมาตรฐานการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ โรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรมีการเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมและผลงานการวิจัยโครงการโรงเรียนสุจริตต่อเครือข่ายและหน่วยงานอื่นตามโอกาสที่เหมาะสมอยู่ในระดับสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริตอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โรงเรียนมีการติดตามประเมินผลการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานและนำผลไปใช้ปรับปรุงวิธีการให้มีความหลากหลายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อที่ 5 โรงเรียนมีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนาตนเองและการนำความรู้มาพัฒนางานโครงการโรงเรียนสุจริตตามความรับผิดชอบของบุคลากรเป็นประจำสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก

4. ด้านมาตรฐานการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อที่ 3 โรงเรียนมีการแต่งตั้งบุคลากรให้ร่วมรับผิดชอบการดูแล รักษาและพัฒนาปรับปรุงอาคารให้มีความพร้อมในการใช้ประโยชน์ตามมาตรฐานโครงการโรงเรียนสุจริตอย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนมีแผนงานโครงการพัฒนาอาคารสถานที่ให้มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานโครงการโรงเรียนสุจริต อยู่ในระดับมากที่สุด โรงเรียนร่วมกับชุมชนวิเคราะห์บริบทเพื่อกำหนดแผนงานโครงการพัฒนาชุมชนสุจริตป้องกันการทุจริตทุกรูปแบบอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการประเมินผลการพัฒนาและความพึงพอใจผู้เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมพัฒนาสภาพแวดล้อมตามมาตรฐานโครงการโรงเรียนสุจริตเพื่อนำผลไปปรับปรุงการดำเนินงานเสมอ อยู่ในระดับ มาก

5. ด้านมาตรฐานด้านผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้บริหารและครูมีความเสียสละอุทิศตนเต็มกำลังความสามารถเพื่อการปฏิบัติงานราชการโดยยึดประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารและครูมีการดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความพอดี เป็นแบบอย่างทั้งต่อนักเรียนและสาธารณะชน อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารและครูร่วมกันปฏิบัติงานในบรรยากาศของความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาชีพ ให้เกียรติยอมรับในความต่างและเอื้อเฟื้อช่วยเหลือเกื้อกูลกันฉันท์มิตร อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือนักเรียนมีคุณธรรม มีความประหยัด มีธรรมาภิบาล รู้คุณค่าและใช้ประโยชน์สาธารณะสมบัติให้เกิดประสิทธิภาพตามแนวการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับ มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการส่งเสริมการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริตกลุ่มโรงเรียนโมกขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อหาคำความถี่และคำร้อยละของปัญหาโดยจำแนกผลการวิเคราะห์เป็นรายด้านได้ ดังนี้

1. ด้านมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าความถี่ (f) สูงที่สุดคือ ครูยังมีความรู้ความเข้าใจการบูรณาการคุณลักษณะ 5 ประการใน

การจัดการเรียนรู้ตามโครงการโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลไม่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือครูและนักเรียนจัดกิจกรรมโรงเรียนสุจริตด้วยการกล่าวคำปฏิญาณหน้าเสาธงในตอนเช้ายังไม่ต่อเนื่องสม่ำเสมอเป็นประจำ และโรงเรียนไม่มีการจัดทำแผนการนิเทศภายในเพื่อติดตามการจัดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมยังไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนของครูในแต่ละกลุ่มสาระ/วิชาตามลำดับ

2. ด้านมาตรฐานการบริหารงบประมาณ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าความถี่ (f) สูงที่สุดคือ โรงเรียนยังมีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่จัดสรรให้ดำเนินงานไม่ครอบคลุมตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่อนุมัติบางรายการไม่สามารถดำเนินการเบิกจ่ายได้ทันตามกำหนดอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนไม่มีการจัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจแนวทางการกำหนดกรอบงบประมาณวิธีการใช้จ่ายตามระเบียบแนวปฏิบัติของราชการที่ชัดเจนแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง และโรงเรียนมีข้อจำกัดในการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่ควบคุม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ ไม่สามารถให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ ตามลำดับ

3. ด้านมาตรฐานการบริหารงานบุคคล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าความถี่ (f) สูงที่สุดคือ โรงเรียนมีการสนับสนุนงบประมาณให้บุคลากรในการพัฒนาและแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการโรงเรียนสุจริตไม่เหมาะสมเพียงพอและคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนไม่มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงานการพัฒนาบุคลากรของโครงการโรงเรียนสุจริตอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง และการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรนำผลงานที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริตไปใช้ในการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพยังไม่ทั่วถึงเท่าเทียม ตามลำดับ

4. ด้านมาตรฐานการบริหารทั่วไป เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าความถี่ (f) สูงที่สุดคือ โรงเรียนไม่ได้จัดทำแผนงานการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงามและมีความปลอดภัย มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนทั้ง 5 ประการของโรงเรียนสุจริต อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนไม่มีการแต่งตั้งบุคลากรให้มีหน้าที่ในการบำรุงดูแลรักษา และใช้อาคารสถานที่ตามความสนใจ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และโรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ชุมชน องค์กรในชุมชนเข้ามามีส่วนรับรู้การวิเคราะห์สภาพชุมชนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริต ตามลำดับ

5. ด้านมาตรฐานด้านผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าความถี่ (f) สูงที่สุดคือ โรงเรียนยังขาดการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและแนวปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริตบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ครูผู้สอนไม่สามารถบูรณาการคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนสุจริตเพื่อการดำเนินชีวิตเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สาธารณชนได้ และครูและนักเรียนยังไม่สามารถร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมตามคุณลักษณะ 5 ประการให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของโรงเรียนได้ ตามลำดับ

แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริตกลุ่มโรงเรียนโมกขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีดังนี้

1. ด้านมาตรฐานการบริหารวิชาการ โรงเรียนควรมีการจัดอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจการบูรณาการคุณลักษณะ 5 ประการในการจัดการเรียนรู้ตามโครงการโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถมองเห็นภาพการจัดกิจกรรมที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม
2. ด้านมาตรฐานการบริหารงบประมาณ โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานให้ครอบคลุมตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่อนุมัติ
3. ด้านมาตรฐานการบริหารงานบุคคล โรงเรียนควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดอบรมให้กับบุคลากรในการพัฒนาและแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการโรงเรียนสุจริตให้เหมาะสมเพียงพอเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงาน
4. ด้านมาตรฐานการบริหารทั่วไป โรงเรียนควรจัดทำแผนงานการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงามและมีความปลอดภัย มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนทั้ง 5 ประการของโครงการโรงเรียนสุจริต
5. ด้านผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ โรงเรียนควรมีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและแนวปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริตบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง “แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต กลุ่มโรงเรียนโมกขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2” พบว่าภาพรวมของการดำเนินงานอยู่ในระดับ “มาก” ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักของสถานศึกษาในการขับเคลื่อนคุณธรรมในระบบการศึกษา เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะครบถ้วน ทั้งด้านความรู้ ความดี และสามารถดำรงชีวิตอย่างสงบสุขในสังคมได้อย่างแท้จริง ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าว ได้แก่ การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยผู้บริหารให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในแต่ละด้านอย่างครบถ้วน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมถึงการรับฟังความต้องการของชุมชน ทำให้สามารถกำหนดนโยบาย เป้าหมายและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างมีทิศทาง มีระบบการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและติดตามประเมินผลที่ต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนา แนวโน้มดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิตติมา เทาศิริ ซึ่งระบุว่า สถานศึกษาที่ดำเนินโครงการโรงเรียนสุจริตอย่างครบถ้วนจะมีผลการดำเนินงานในระดับมาก โดยเฉพาะด้านผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ รองลงมาคือด้านงบประมาณและงานทั่วไป ในขณะที่ปัญหาที่พบยังอยู่ในระดับน้อย (จิตติมา เทาศิริ, 2562) เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ พลวัฒน์ แจ้งดี ซึ่งพบว่า ผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนสุจริตมีความเห็นว่าการดำเนินโครงการมีความเหมาะสมในระดับมาก (พลวัฒน์ แจ้งดี, 2563) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวทางของ พิมพ์ชนก หัยกุล ที่ชี้ว่าแนวทางการบริหารตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริตควรพัฒนาจากการวิเคราะห์สภาพจริงและความต้องการของ

สถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ การปฏิบัติงานในด้านนี้อยู่ในระดับมาก อันเป็นผลมาจากการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน และบุคลากรในการจัดการเรียนรู้ โดยอิงจากหลักสูตรแกนกลาง และบริบทของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ อีกทั้งยังมีการสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนเพื่อพัฒนาแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ (พิมพ์ชนก หัยกุล, 2565) ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับการศึกษาโดย วสันต์ บุญประสม พบว่า การจัดกิจกรรมที่บูรณาการคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนสุจริตลงในกิจวัตรประจำวันของนักเรียน เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมสุจริตได้จริง ด้านการบริหารงานงบประมาณ เป็นด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด การวางแผนงบประมาณของโรงเรียนมีความรอบคอบ โปร่งใส และเปิดโอกาสให้ครูและเจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ซึ่งแสดงถึงการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ทั้ง “ความโปร่งใส” (Transparency) และ “การตรวจสอบได้” (Accountability) อย่างแท้จริง (วสันต์ บุญประสม, 2562) ทั้งนี้ สอดคล้องกับข้อค้นพบของ จิตติมา เทาศิริ ซึ่งเน้นย้ำว่าการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำงบประมาณทำให้เกิดประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือ ด้านการบริหารงานบุคคล แม้จะอยู่ในระดับมาก แต่ยังมีข้อจำกัดบางประการ โดยเฉพาะเรื่องความต่อเนื่องในการพัฒนาบุคลากร แรงจูงใจยังไม่เพียงพอ และการเชื่อมโยงกับการเติบโตในสายอาชีพยังไม่เด่นชัด (จิตติมา เทาศิริ, 2562) สอดคล้องกับข้อเสนอของ พิมพ์ชนก หัยกุล ที่ระบุว่า ความรู้สึกเป็นเจ้าของและแรงจูงใจจากภายในเป็นปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของโรงเรียนสุจริตอย่างแท้จริง ด้านการบริหารงานทั่วไป โรงเรียนมีความเป็นระบบในการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในให้ปลอดภัย สะอาด และเหมาะสมกับการเรียนรู้ รวมทั้งมีการวางแผนและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในงานธุรการอย่างต่อเนื่อง (พิมพ์ชนก หัยกุล, 2565) ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศรีญาภัทร์ ชัชโชติสวัสดิ์ และคณะ ที่ชี้ว่าสภาพแวดล้อมที่ดีส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของครูและนักเรียน (ศรีญาภัทร์ ชัชโชติสวัสดิ์ และคณะ, 2565) และสอดคล้องกับงานของ รัตนา กาญจนพันธ์ ที่กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการในการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ด้านผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ เป็นด้านที่มีระดับการดำเนินงานสูงที่สุด โรงเรียนสามารถวางแผนและกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน โดยกิจกรรมที่ออกแบบครอบคลุมคุณลักษณะทั้ง 5 ประการได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ และซื่อสัตย์สุจริต (รัตนา กาญจนพันธ์, 2567) ซึ่งสอดคล้องกับงานของ ณรพร เรืองรอง ที่ระบุว่าความสำเร็จของโรงเรียนสุจริตขึ้นอยู่กับการวางแผนอย่างชัดเจน และการประเมินผลที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ (ณรพร เรืองรอง, 2565) กล่าวโดยสรุป การดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริตของกลุ่มโรงเรียนโมกขลามีความเข้มแข็งในเชิงระบบ โดยเฉพาะด้านการบริหารงบประมาณและผลลัพธ์การเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาในด้านการบริหารบุคคล และการวัดพฤติกรรมคุณธรรมของผู้เรียนยังเป็นพื้นที่ที่สามารถเสริมสร้างให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น หากได้รับการพัฒนาต่อเนื่องในเชิงลึก กลุ่มโรงเรียนโมกขลาจะมีศักยภาพสูงในการยกระดับสู่การเป็นต้นแบบโรงเรียนสุจริตอย่างแท้จริงในระดับประเทศ แม้ว่าผลการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริตของกลุ่มโรงเรียนโมกขลาจะอยู่ในระดับ “มาก” แต่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายแห่งความยั่งยืน และสามารถยกระดับสู่ความเป็น “ต้นแบบโรงเรียนสุจริต” อย่างแท้จริง ยังมีพื้นที่สำหรับการพัฒนาในแต่ละด้านที่ควรพิจารณาอย่างเป็นระบบ ดังนี้ ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับคุณลักษณะทั้ง 5 ด้านของโรงเรียนสุจริต ผ่านการจัดอบรมอย่างต่อเนื่อง และการใช้กระบวนการ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” (Professional Learning Community: PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี ส่งผลให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับ

บริบทของชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในฐานะ “ผู้ออกแบบกิจกรรมคุณธรรม” จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ (Learning by Doing) อย่างแท้จริง การประเมินผลควรเน้น “พฤติกรรมเชิงคุณธรรม” มากกว่าการตัดสินผลด้วยคะแนน เช่น การไม่โกงในการเรียน หรือการแสดงจิตสาธารณะในห้องเรียน สอดคล้องกับผลงานของ พิมพ์ชนก หัยกุล ย้ำว่าการประเมินผลที่สะท้อนพฤติกรรมคุณธรรมคือหัวใจของการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนในโรงเรียนสุจริต (พิมพ์ชนก หัยกุล, 2565) ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิด PDCA ของ Deming, W. E. ที่ให้ความสำคัญกับการนำผลสะท้อนมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ด้านการบริหารงานงบประมาณ แม้ว่าการบริหารงบประมาณจะอยู่ในระดับดีมากอยู่แล้ว แต่การยกระดับต่อไป ควรมุ่งสู่การใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมประสิทธิภาพ เช่น การใช้ Google Sheet หรือระบบฐานข้อมูลออนไลน์ที่เปิดให้บุคลากรเข้าถึงข้อมูลแบบเรียลไทม์ มีการวิเคราะห์ผลลัพธ์หลังการใช้งบประมาณอย่างเป็นรูปธรรม ไม่ใช่เพียงใช้จ่ายให้ครบถ้วนตามแผน แต่ต้องวัดได้ว่า “การใช้งบนั้นนำไปสู่คุณลักษณะนักเรียนหรือไม่” (Deming, W. E., 1986) เน้นย้ำว่า “การตรวจสอบและปรับปรุงต้องเกิดอย่างต่อเนื่อง” และงานของ สุภาวดี ใจภักดี เสนอว่าการให้ความรู้แก่บุคลากรเรื่องระเบียบงบประมาณช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต (สุภาวดี ใจภักดี, 2563) ขณะเดียวกัน รัตนา กาญจนพันธ์ ยังเน้นว่าการประเมินงบประมาณต้องเชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์นักเรียน ไม่ใช่แค่ความถูกต้องเชิงเอกสาร ด้านการบริหารงานบุคคล แนวทางที่ควรดำเนินการอย่างจริงจังคือ การพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ โดยมีเส้นทางอาชีพที่ชัดเจน (Career Path Development) ผ่านการอบรม การทำวิจัยในชั้นเรียน และการจัดทำ ID Plan ที่เชื่อมโยงกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ การสร้างแรงจูงใจผ่านระบบการยกย่องและรางวัล รวมถึงการประเมินผลด้วยระบบ 360 องศา จะช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง (รัตนา กาญจนพันธ์, 2567) พบว่า แรงจูงใจจากภายใน เช่น ความสำเร็จ การได้รับการยอมรับ เป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มความพึงพอใจของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานของ ฌรพร เรืองรอง ที่พบว่า การประเมินผลที่เน้นศักยภาพด้านคุณธรรมจะขับเคลื่อนองค์กรได้อย่างยั่งยืน ด้านการบริหารงานทั่วไป ควรมุ่งเน้นการพัฒนา “พื้นที่การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์” (Creative Learning Spaces) โดยการดัดแปลงพื้นที่ต่าง ๆ ให้เป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้คุณธรรม เช่น มุมสุจริต ห้องเรียนกลางแจ้ง นอกจากนี้ควรมีแผนบริหารความปลอดภัยเชิงรุก เช่น การซ้อมหนีไฟ และ MOU กับหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อดูแลร่วมกัน และควรประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบทะเบียนพัสดุออนไลน์ แอปพลิเคชันภายใน และโซเชียลมีเดียปิด เพื่อเพิ่มความคล่องตัวและโปร่งใสในการบริหาร (ฌรพร เรืองรอง, 2565) แนวทางนี้สอดคล้องกับ Cheng, Y. C. ที่เน้นสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยเป็นรากฐานของการพัฒนาผู้เรียน (Cheng, Y. C., 2000) และ พิมพ์ชนก หัยกุล ที่กล่าวว่าการสร้างสภาพแวดล้อมเชิงสร้างสรรค์จะช่วยปลูกฝังคุณธรรมได้โดยไม่ต้องสั่งสอนโดยตรง ด้านผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ ควรมีการพัฒนา “เครื่องมือวัดผลลัพธ์” ที่ชัดเจนและหลากหลาย เช่น แบบประเมินตนเอง การประเมินโดยเพื่อน และการสังเกตพฤติกรรมจริง โดยเชื่อมโยงผลลัพธ์การเรียนรู้กับชีวิตจริงของนักเรียน เช่น โครงการจิตอาสา การสร้างแบบอย่าง (Role Model) และการประชาสัมพันธ์ความสำเร็จสู่สาธารณะผ่านสื่อท้องถิ่น (พิมพ์ชนก หัยกุล, 2565) แนวทางนี้ยังสอดคล้องกับ ฌรพร เรืองรอง ที่เสนอว่าการประเมินพฤติกรรมคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมคือหัวใจของโรงเรียนสุจริต (ฌรพร เรืองรอง, 2565) และสอดคล้องกับแนวคิด Experiential Learning ที่ชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้ที่แท้จริงต้องผ่านประสบการณ์ตรง ทั้งนี้ ยังเน้นว่าการเผยแพร่ความสำเร็จจะสร้างแรงจูงใจในระยะยาว และปลูกฝังจิตสำนึกของความภาคภูมิใจในความสำเร็จ จากการศึกษาวิเคราะห์เห็นได้ว่า ความสำเร็จของผลลัพธ์มิได้เป็นผลจากการดำเนินงานเพียง

ด้านใดด้านหนึ่ง แต่เป็นผลรวมของการบริหารในทุกมิติอย่างมีบูรณาการ โดยมี “ผู้บริหาร” เป็นศูนย์กลางของการขับเคลื่อนแนวคิดสู่การปฏิบัติ และมี “ครู” เป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดแนวทางโรงเรียนสู่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหมายและเป็นรูปธรรม ท้ายที่สุด การดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริตจะบรรลุผลได้อย่างแท้จริงก็ต่อเมื่อมีความเชื่อมโยงกันอย่างกลมกลืนของระบบบริหารจัดการ ความร่วมมือของทุกภาคส่วน และการยึดมั่นในคุณธรรมเป็นหลักของการดำรงอยู่ ซึ่งสะท้อนจากผลวิจัยนี้ได้อย่างเด่นชัด และสนับสนุนต่อแนวคิดและผลงานวิจัยที่ผ่านมาอย่างเป็นรูปธรรม

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต ในกลุ่มโรงเรียนโมกขลาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า โดยรวมการดำเนินงานอยู่ในระดับ “มาก” (ค่าเฉลี่ยรวม 4.48) โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ (4.51) และต่ำสุดคือด้านการบริหารงานบุคคล (4.46) ทั้งนี้ ทุกด้านยังคงสะท้อนถึงการบริหารจัดการที่ครอบคลุมตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต แต่มีบางจุดที่ควรปรับปรุงโดยเฉพาะการนิเทศ การสื่อสาร และการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ด้านงานวิชาการ ส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจในหลักสูตรและบูรณาการคุณลักษณะสุจริตให้ชัดเจน สม่่าเสมอ ด้านงบประมาณ ปรับปรุงระบบการเบิกจ่ายและการกำกับงบประมาณให้โปร่งใส ครอบคลุม และมีการมีส่วนร่วม ด้านบุคคล เพิ่มโอกาสพัฒนาศักยภาพบุคลากร พร้อมสนับสนุนให้มีการใช้ผลงานวิชาการในการเติบโตทางวิชาชีพ ด้านทั่วไปและชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของชุมชนในทุกระดับของการจัดกิจกรรมและการวางแผน ด้านผลลัพธ์ ต่อยอดผลสำเร็จในการเสริมสร้างคุณธรรมของครูและนักเรียนให้เป็นรูปธรรมในชีวิตประจำวัน การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์หน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำผลการวิจัยไป ปรับแผนนโยบายและการกำกับดูแล ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โรงเรียนสามารถใช้ผลวิจัยนี้เพื่อ ทบทวนและวางแผนกลยุทธ์ ให้เกิดการบริหารจัดการตามแนวทางโรงเรียนสุจริตได้ดียิ่งขึ้น ครูและบุคลากรใช้ผลนี้เป็นแนวทางในการ พัฒนาตนเองและวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้มีคุณภาพ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต ควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมโรงเรียนใน พื้นที่หลากหลาย เพื่อเปรียบเทียบบริบทและแนวปฏิบัติ ศึกษาเชิงลึกในมิติ ผลกระทบของการดำเนินงานต่อพฤติกรรมของนักเรียน หรือชุมชนในระยะยาว ควรวิจัยเชิงทดลองเพื่อประเมิน ประสิทธิภาพของกิจกรรมเฉพาะ ที่ส่งเสริมคุณลักษณะสุจริตอย่างชัดเจน และใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) เพื่อให้ได้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ฐิติมา เทาศิริ. (2562). มาตรฐานการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

- ณรรพ เรืองรอง. (2565). พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารในการส่งเสริมการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริต ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก หน้า 1 (19 สิงหาคม 2542).
- พลวัฒน์ แจ่มดี. (2563). การประเมินผลโครงการโรงเรียนสุจริต โรงเรียนวัชรวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- พิมพ์ชนก หัยกุล. (2565). การพัฒนาแนวทางการบริหารตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัตนา กาญจนพันธ์. (2567). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารวิจัย ทางการศึกษา, 19(1), 45-60.
- วสันต์ บุญประสม. (2562). การพัฒนาการจัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านตุงลอย อำเภอมวกก่อ ย จังหวัดเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรียาภรณ์ ชัชโชติสวัสดิ์ และคณะ. (2565). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหาร กับการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์. วารสารวิจัยวิชาการ , 5(5), 157-170.
- สุภาวดี ใจภักดี. (2563). การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร.
- Cheng, Y. C. (2000). "A CIPP Model for School Accountability." In T. H. Townsend & Y. C. Cheng (Eds.). In Educational Change and Development in the Asia-Pacific Region: Challenges for the Future (pp. 93-102). Netherlands: Swets & Zeitlinger.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Deming, W. E. (1986). Out of the Crisis. Cambridge, MA: MIT Center for Advanced Educational Services.